Το «*χητό*» της Νικαριάς

ο μινιμαλισμός της παράδοσης
νέα δεδομένα
από το απώτατο παρελθόν

δρ Θωμάς Κατσαρός

Δομή παρουσίασης

1. Μινιμαλισμός*, κίνημα Bauhaus-εκπρόσωποι- αρχές
2. Χυτό ή χητό; Τι θα μπορούσε να κρύβεται σε μια λέξη;
3. Επίκουρος ο «ηδονιστής» ή ο «μινιμαλιστής»;
4. Επίκουρος και Ικαρία;
5. Ο Κάρολος Μαρξ και ο Επίκουρος;
6. Η παράδοση του Αιγαίου: η περίπτωση της Σκύρου ως αντίποδας της Ικαρίας
7. Ικαρία «η Πολιτεία των Ελαχίστων»
8. Το «λάθε βιώσας» και η Καριώτικη παράδοση της «αφάνειας»
9. Ο «Πλούτος και η Πενία» και το «less is more»
10. Το αινιγματικό αιγυπτιακό ιερογλυφικό για το σπίτι καταφύγιο
11. Η σύμπτωση των «κατόψεων» αλλά και της προφοράς
12. Το «χητό;», ο σηκός και τα *Κοσήκια* της Ικαρίας
13. Υποθέσεις-προβληματισμοί-ερωτήματα
14. Συμπεράσματα
15. Ευχαριστίες

1. «το λιγότερο είναι πολύ»

Malevich 1913: “Black square in white ground”

1. Μινιμαλισμός / **minimalism**

… καλλιτεχνική κίνηση στην Αμερική στις εικαστικές τέχνες και στη μουσική με βάση της τη Νέα Υόρκη του τέλους 1960, χαρακτηρίζεται από εξαιρετική απλότητα της μορφής, αλλιώς λέγεται και ABC art. Μινιμαλισμός λοιπόν είναι θα μπορούσαμε να πούμε «***η τέχνη του ελάχιστου***».

1913 **Kasimir Malevich:** *«μαύρο τετράγωνο σε λευκό φόντο».*

- http://www.britannica.com/EBchecked/topic/384056/minimalism

1. Bauhaus

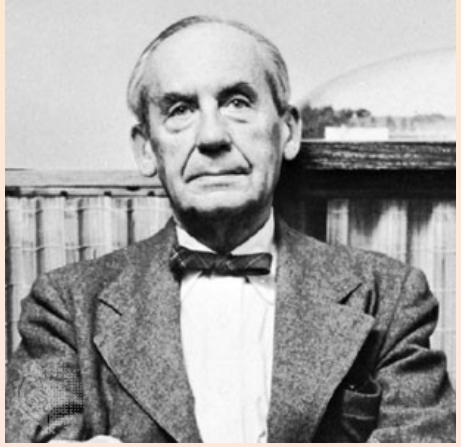

- **Walter** Adolph Georg **Gropius**
(1883 Berlin—1969 Boston)

- Maria **Ludwig** Michael **Mies van der Rohe**
(1886 Aachen- 1969 Chicago)

(less is more) «το λιγότερο είναι περισσότερο»

1. Bauhaus

- **1919 – Bauhaus: εισηγητής του ο Gropius**
- **1920 - Paul Klee**
- **1922 - Wassily Kandinsky**
- **1923 - Moholy-Nagy**
- **1930 - Ludwig Mies van der Rohe**

πηγή:
http://www.bauhaus-dessau.de/1930.html

- www.bauhaus-online.de

2. χυτό ή χητό*;

- Δεν είμαι γλωσσολόγος, φιλόλογος, αρχαιολόγος, ιστορικός, ανθρωπολόγος…
- Θέτω απλώς ερωτήματα
- Ερωτήματα όμως θεμελιωμένα και ισχυρά, πάνω σε δεδομένα που για διάφορους λόγους έχουν διαφύγει της προσοχής
- Η προκατάληψη είναι πολλές φορές το μέγιστο επιστημολογικό εμπόδιο, ισότιμο του δόγματος
- Έρευνα όμως με δόγματα δεν νοείται…

«*Χητό*» στης Καρνα(β)ούς

2. χυτό ή χητό;

- **Η κρατούσα άποψη**

- Χυτό από το ρήμα *χέω* (χύνω, ρέω προς τα κάτω)
- Βυζαντινό *κατάχυμα (κεκλιμένη επιφάνεια)*
- κατάχυτο *(επικλινής στέγη σε μονόρρυτο οίκημα)*

- Κόκκινος 2005, σελ. 42.

Σχέδια κατόψεων
Γ. Κόκκινος 2005, σελ. 61.

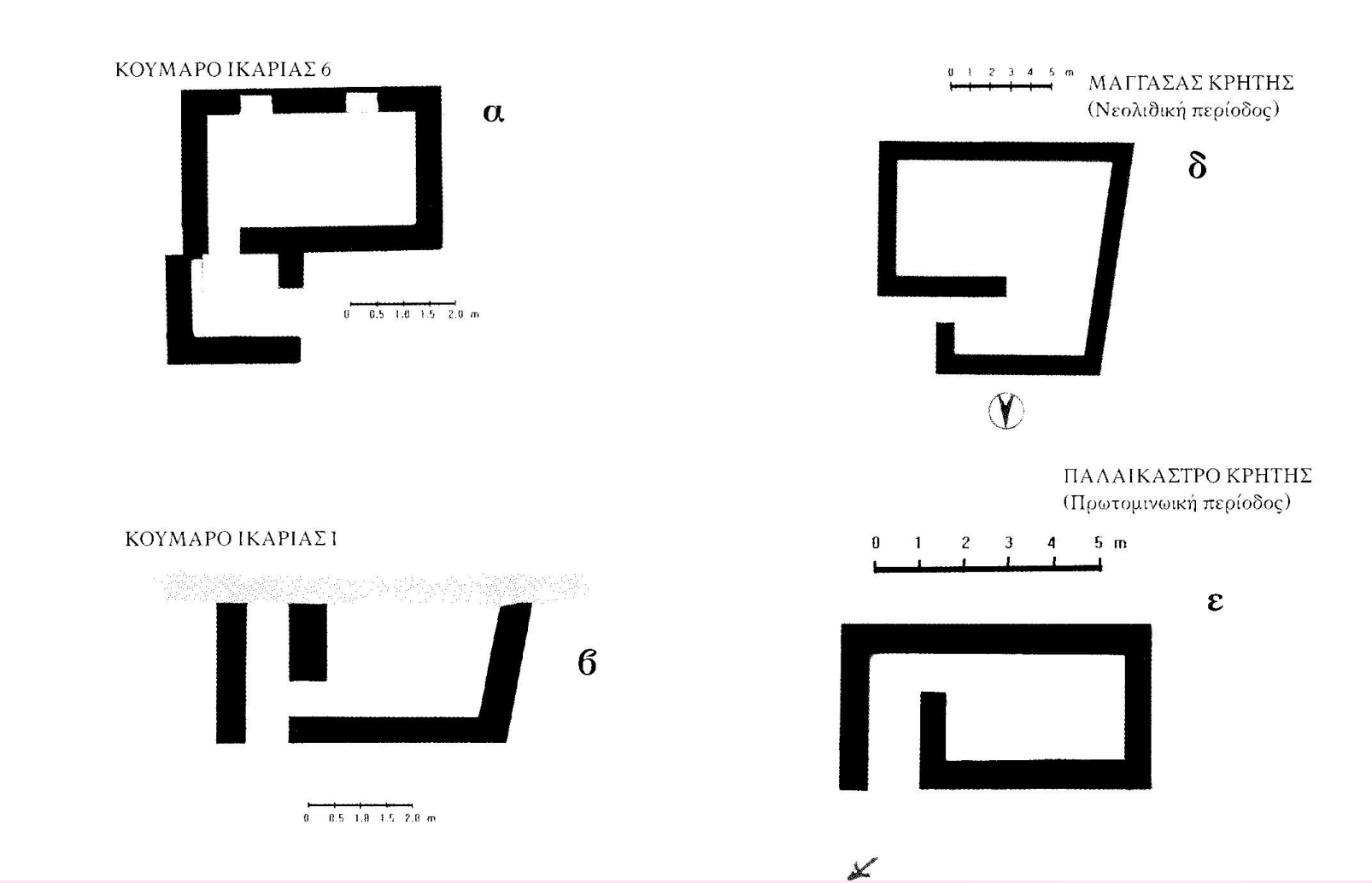

2. χυτό ή χητό;

- “Αξίζει πάντως να μελετηθεί περισσότερο η λέξη «χυτό» με την έννοια της κατοικίας που της αποδίδεται στην Ικαρία και η ομοιότητα της με λέξεις άλλων γλωσσών με παρόμοιο σημασιολογικό περιεχόμενο, όπως hut στην αγγλική και hutte στη γαλλική, που σημαίνουν «καλύβα» και «οικίσκος».”
- Κόκκινος 2005, σελ. 205, σημ.52.

2. χυτό ή χητό*;

- Θεωρούμε ότι τα ερωτήματα τίθενται για να απαντώνται, όμως πολλές φορές, είναι γόνιμα αυτά καθαυτά.
- Δεν φιλοδοξούμε να απαντήσουμε το πρόβλημα της ετυμολογικής προέλευσης της λέξης «χυτό», αλλά είναι σίγουρο ότι η συμβολή μας προς την κατεύθυνση αυτή, δίνει υπό το πρίσμα νέων δεδομένων, όπως θα δούμε παρακάτω, ώθηση στην παραπέρα διερεύνηση του.

2. Χυτό από το χέω;

- **χῡτός**, ή, όν, (χέω) αἷμα χυτόν

  στερεά:..χυτὴ…γαῖα *Ιλιάδα.*6.464, 14.114, *Οδύσσεια* .3.258
- **χυτός**, ὁ, = χῶμα, Ηρόδοτος 7.37.**3.**
- χυτός λιμήν A.R.1.987
- ἀρτήματα λίθινα **χυτά** Ήρόδοτος 2.69.
- **χυτός** ἄργυρος, (εν.υδράργυρος) Θεόφραστος Περί λίθων 60

2. το χητό* και η χητοσύνη το «νέο εύρημα»

χητοσύνη, ἡ, *desolation, loneliness,* AP9.408 (Antip.). (ερήμωση, μοναξιά)

χήτις, η, σπάνις, ένδεια, στέρησις (Τίμαιος Σοφ.Γραμ.)

LSJ:The Online Liddell-Scott-Jones Greek-English Lexicon

408, Απολλωνίδου, οι δε Αντιπάτρου (Anthologia Graeca {7000.001})

…ουκ αν *χητοσύνην* τόσον έστενον, οι εμέ δειλήν, όσσαις Ελλήνων νηυσί παραπλέομαι Δήλος ερημαίη, το πάλαι σέβας…

Πρόδρομη ανακοίνωση από το υπό έκδοση βιβλίο: Επίκουρος και Ικαρία μια δυνατή σχέση στην «αφάνεια» Θωμάς Κατσαρός 2014.

2. Λιτές γραμμές και εργονομικός σχεδιασμός

- Το τζάκι στο εσωτερικό του χητού με τις επάλληλες «θυρίδες» πάνω από το τόξο.
- Ενδιαφέρον σχεδιαστικό παρουσιάζουν οι προσφύσεις των «ριζών» του τόξου του τζακιού στους πλευρικούς τοίχους.
- Κάποιος, ο οποίος δεν ενδιαφέρεται να έχει κρεβάτι στο σπίτι του, κάνει τέτοια λεπτομερή σχέδια υψηλής αισθητικής…;
- Η απάντηση είναι: ότι ναι, ο καριώτης έχει εμπεδωμένη την αίσθηση της έννοιας του ελάχιστου ως πρωταρχικής αξίας αισθητικής.
- Άρα είναι «μινιμαλιστής» πολύ πριν το ομώνυμο κίνημα εκδηλωθεί στον ευρωπαϊκό και ύστερα στον παγκόσμιο χώρο.
- Τα παραδείγματα είναι πάρα πολλά από την εσωτερική διαρρύθμιση του χητού, από την απόκρυψη των σκευών, από την οργάνωση του χώρου γενικότερα.

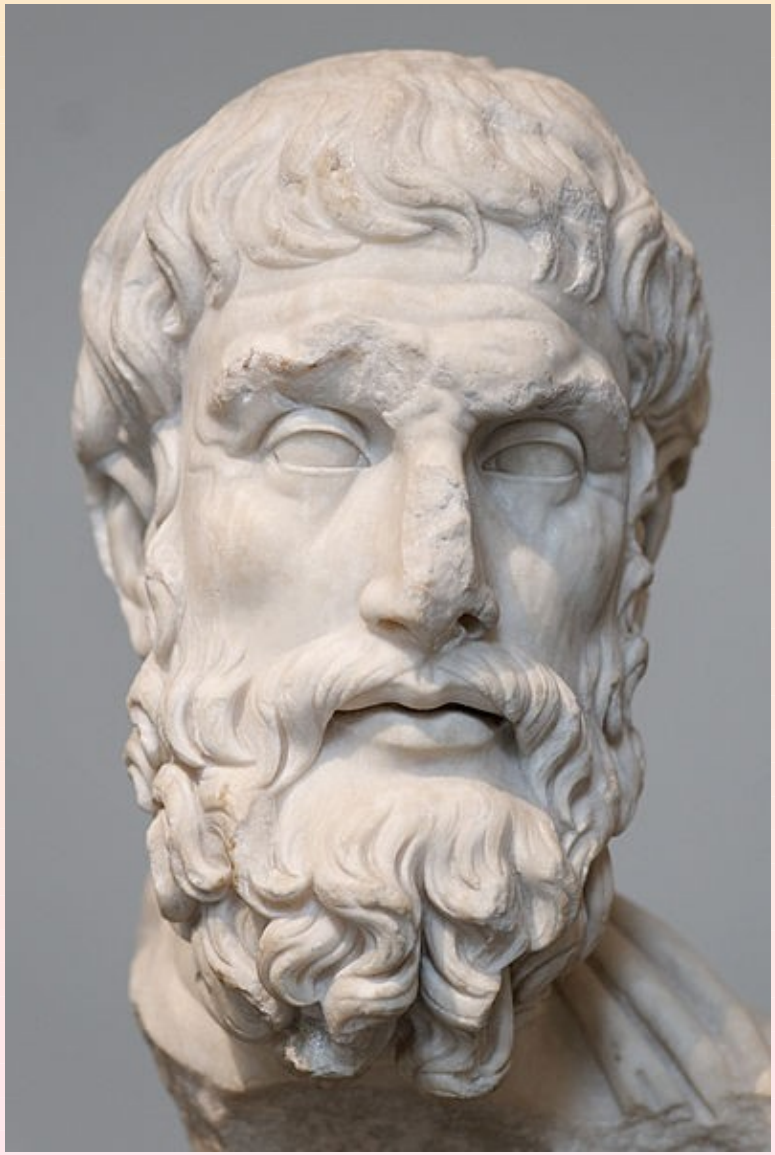

Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης
κεφαλή Επίκουρου
ρωμαϊκό αντίγραφο
ελληνικού προτύπου του 3ου π.Χ.

3. Επίκουρος

(341 π.Χ. - 270 π.Χ.)

- Γεννήθηκε στη γειτονική μας Σάμο
- Ο πατέρας του Αθηναίος κληρούχος
- Σε ηλικία 18 ετών πήγε στην Αθήνα για τη θητεία του στο στρατό.

3. Ο «Κήπος του Επίκουρου» και αρχές της φιλοσοφίας του

- Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι.
- Δεν διαχώριζε άνδρες και γυναίκες.
- Δεν αναγνώριζε κοινωνικές τάξεις.
- Είχε μαθητές και φίλους στον Κήπο δούλους και εταίρες με ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους ελεύθερους Αθηναίους.
- Αναγνώριζε την ύπαρξη των θεών αλλά όχι την συμμετοχή τους στη δημιουργία του κόσμου και την παρέμβαση τους σε αυτόν.
- Απάντησε στο φόβο του θανάτου με τρόπο ανυπέρβλητο κα απλό.
- Ως υπέρτατο αγαθό και σκοπό της ζωής έθετε την απόκτηση της Ηδονής με την έννοια της ευζωίας.
- Αναγνώρισε την αξία της αυτάρκειας για την επίτευξη της ψυχικής αταραξίας.
- Τέλος έθεσε την πρόταση ζωής σε αφάνεια με το «λάθε βιώσας».

3. Ο «παρεξηγημένος» φιλόσοφος…

- Πρώτος ο Φρ. Νίτσε κατάλαβε το μέγεθος της παρανόησης και παρεξήγησης των λόγων του Επίκουρου όταν έγραψε:
- ***«ένας κηπάκος, σύκα ξερά, λίγο τυρί και τρείς-τέσσερεις φίλοι - να ποια είναι η τρυφή για τον Επίκουρο».***

3. «επικούρειος»

- …η απεριόριστη επιδίωξη της αισθησιακής απόλαυσης, η στάση του ανθρώπου που ζει για να απολαμβάνει εκλεκτά εδέσματα, εξωτικά αρώματα και σπάνια κρασιά…*

- Ήταν όμως οι μαθητές και φίλοι του Επίκουρου «επικούριοι»;

*Σκουτερόπουλος Ν. 2013, σελ.9.

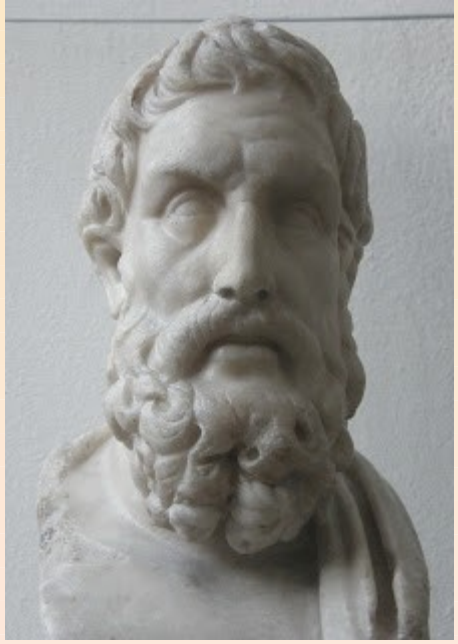

3. Πηγές και μελέτες

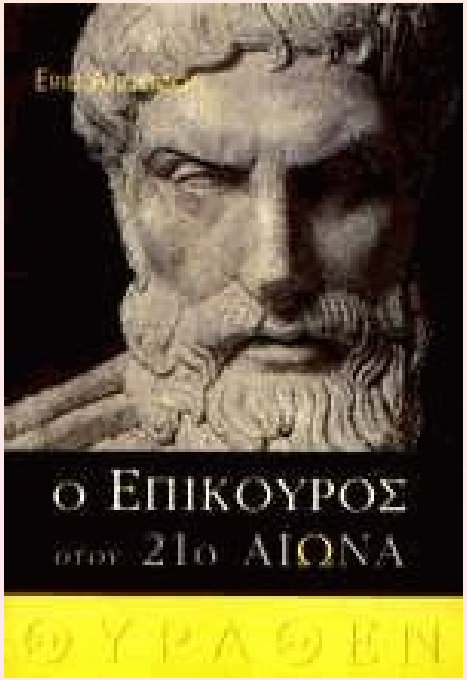

- Ο καθ. **Χαράλαμπος Θεοδωρίδης** αποκατέστησε το ηθικό περιεχόμενο της επικούρειας φιλοσοφίας.
- Πηγή είναι ο **Διογένης Λαέρτιος** (10ο βιβλ. *Βίοι Φιλοσόφων*).
- **Λουκρήτιος,** *Περί της φύσεως των πραγμάτων*.
- Από τους 300 παπυρικούς κυλίνδρους(scrolls) με τα έργα του Επίκουρου μας έχουν σωθεί ελάχιστα σπαράγματα.
- Στην πόλη Ηράκλεια (Ν.Ιταλία) βρέθηκε ολόκληρη βιβλιοθήκη με παπύρους, απανθρακωμένους, επικούρειας φιλοσοφίας.

3. Η φιλοσοφία του Επίκουρου

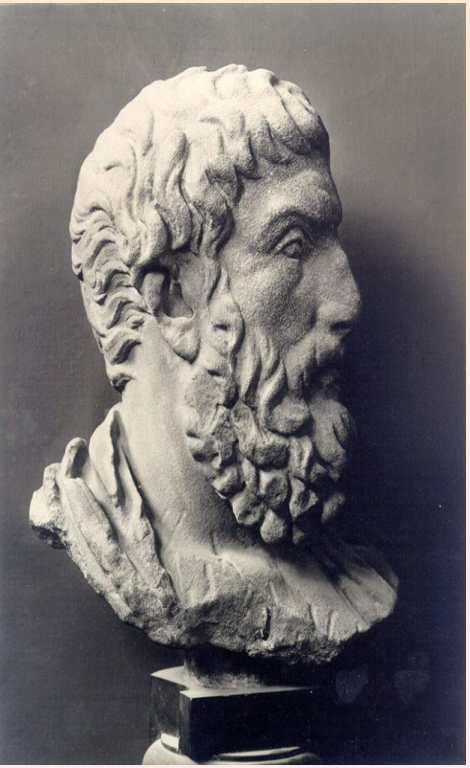

«Λάθε βιώσας»

«Τίποτα δεν είναι αρκετό για όποιον το αρκετό είναι λίγο»

«Όταν υποστηρίζουμε ότι ο τελικός σκοπός είναι η ηδονή, δεν εννοούμε τις ηδονές των ασώτων και αυτές που συνίστανται στην αισθησιακή απόλαυση,

όπως ορισμένοι νομίζουν, από άγνοια και επειδή διαφωνούν με μας ή παίρνουν στραβά τα λόγια μας, αλλά εννοούμε να μην έχει κανείς σωματικό πόνο και ψυχική ταραχή.»

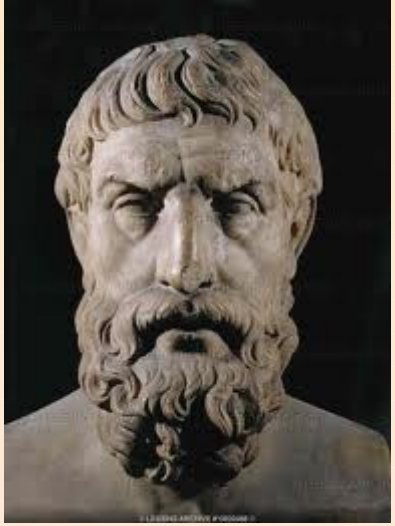

- **Κύριαι δόξαι** [15] Ο φυσικός πλούτος έχει όρια και κατακτάται εύκολα, αντίθετα ο πλούτος τον οποίο κυνηγάει κανείς από κενοδοξία χάνεται στο άπειρο.

- **Προσφωνήσεις** [26] Η φτώχεια, αν την μετρήσουμε με γνώμονα τον σκοπό της φύσης, είναι μέγας πλούτος· ο απεριόριστος πλούτος, είναι φτώχεια μεγάλη.

3. Οι εχθροί του Επίκουρου

- **Η αριστοκρατία**
- **Το Ιερατείο**
- Το σύγχρονο του **φιλοσοφικό κατεστημένο,** που ήταν αρεστό και αποδεκτό από την άρχουσα τάξη (**Ακαδήμια Πλάτωνα, Λύκειο Αριστοτέλη, Στοά του Ζήνωνα**)
- Ο **Πλούταρχος** (Προς Κωλώτην)
- Ο **Πλίνιος ο πρεσβύτερος** (35 Φ.Ι. 2)
- Ο **Χριστιανική Εκκλησία** (Αθεΐα, ακολασία)

3. Φιλοσοφία του Επίκουρου

- **Προσφωνήσεις** [77] το μέγιστο όφελος από την αυτάρκεια: {είναι η} Ελευθερία.

- **Προσφωνήσεις** [67] ζώντας κανείς ελεύθερα δεν μπορεί να αποκτήσει μεγάλα πλούτη, γιατί τούτο δεν είναι εύκολο χωρίς δουλοπρέπεια απέναντι στους πολλούς και απέναντι στους δυνάστες· μπορεί ωστόσο να έχει όλα τα καλά, αδιαλείπτως και σε αφθονία.

  Κι αν τύχει και αποκτήσει μεγάλα πλούτη, εύκολα θα τα μοιράσει κι αυτά, ώστε να κερδίσει τη συμπάθεια του διπλανού του.

Η Ιωνική επανάσταση

(499 π.Χ - 493 π.Χ)

Οι μετακινήσεις του Επίκουρου (γεν. Σάμο, Αθήνα, Τέως, Κολοφώνα, Λέσβος, Λάμψακος, Αθήνα) σύμφωνα με τον Διογένη Λαέρτιο

(Βίοι Φιλοσόφων βιβλίο 10)

Η Ικαρία ; ; ;

4. Ο Επίκουρος και η Ικαρία;

- «λάθε βιώσας» απόκρυψη
- αφάνεια
- χητοσύνη

Πλούτος κατά Επίκουρο:

η περιστολή επιθυμιών

- Αυτάρκεια η προϋπόθεση Ελευθερίας

- Ευ ζειν ευζωία
- Ηδονή Χαρά
- Ισότητα η θέση της γυναίκας

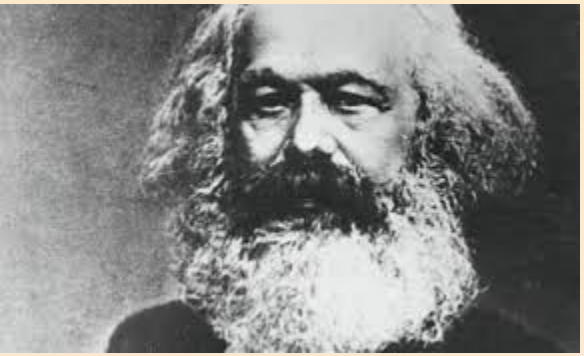

5. Ο Κάρολος Μαρξ και ο Επίκουρος;

- Κατά τον 19ο αιώνα, η φιλοσοφία του Επίκουρου εντυπωσίασε τον Κάρολο Μαρξ, ο οποίος
  το 1841 έγραψε διατριβή με τον τίτλο:
- ***«Διαφορά μεταξύ της φυσικής φιλοσοφίας του Δημόκριτου και του Επίκουρου»,***

  την οποία υπέβαλε στην Φιλοσοφική Σχολή τού Πανεπιστημίου της Ιένας στη Γερμανία, και με αυτήν έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα.

ΜΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

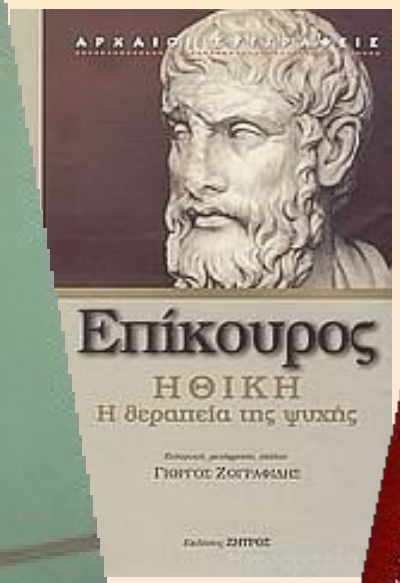
ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
Επίκουρος
ΗΘΙΚΗ
Η θεραπεία της ψυχής
ΖΗΠΟΣ

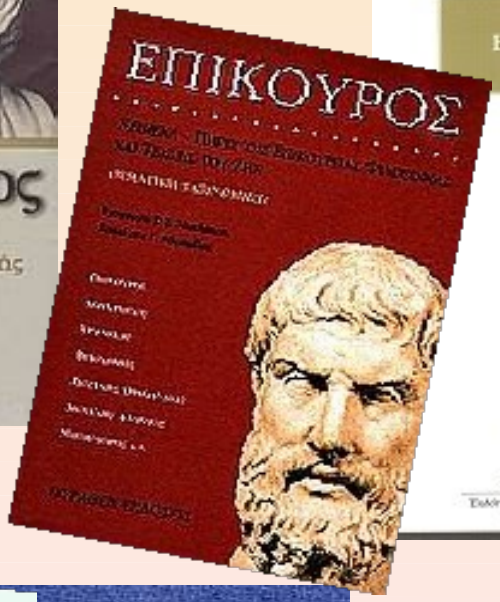
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
ΑΠΑΝΤΑ

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΛΑΕΡΤΙΟΣ
ΒΙΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ
ΤΟΜΟΣ ΣΤ'

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
ΚΥΡΙΑΙ ΔΟΞΑΙ
Οι δοξαστές αρχές της φιλοσοφίας του Επίκουρου

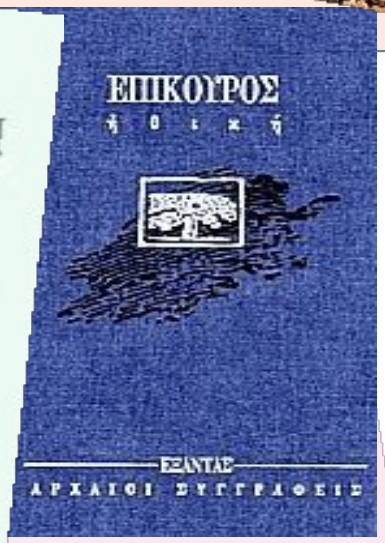
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
ΗΘΙΚΗ
ΕΞΑΝΤΑΣ
ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

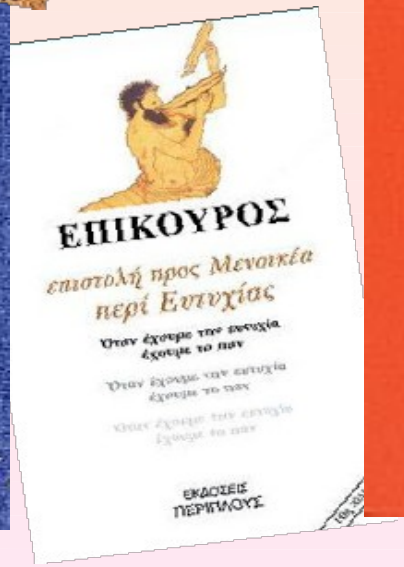
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
επιστολή προς Μενοικέα περί Ευτυχίας
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

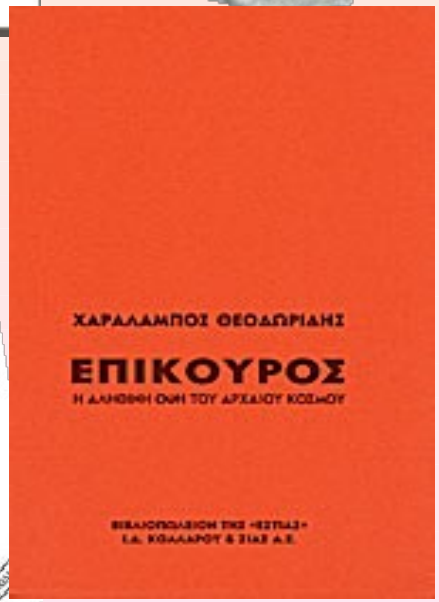
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
Η ΑΛΗΘΗΗ ΟΨΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

6. Σκύρος ο αντίποδας της Ικαρίας

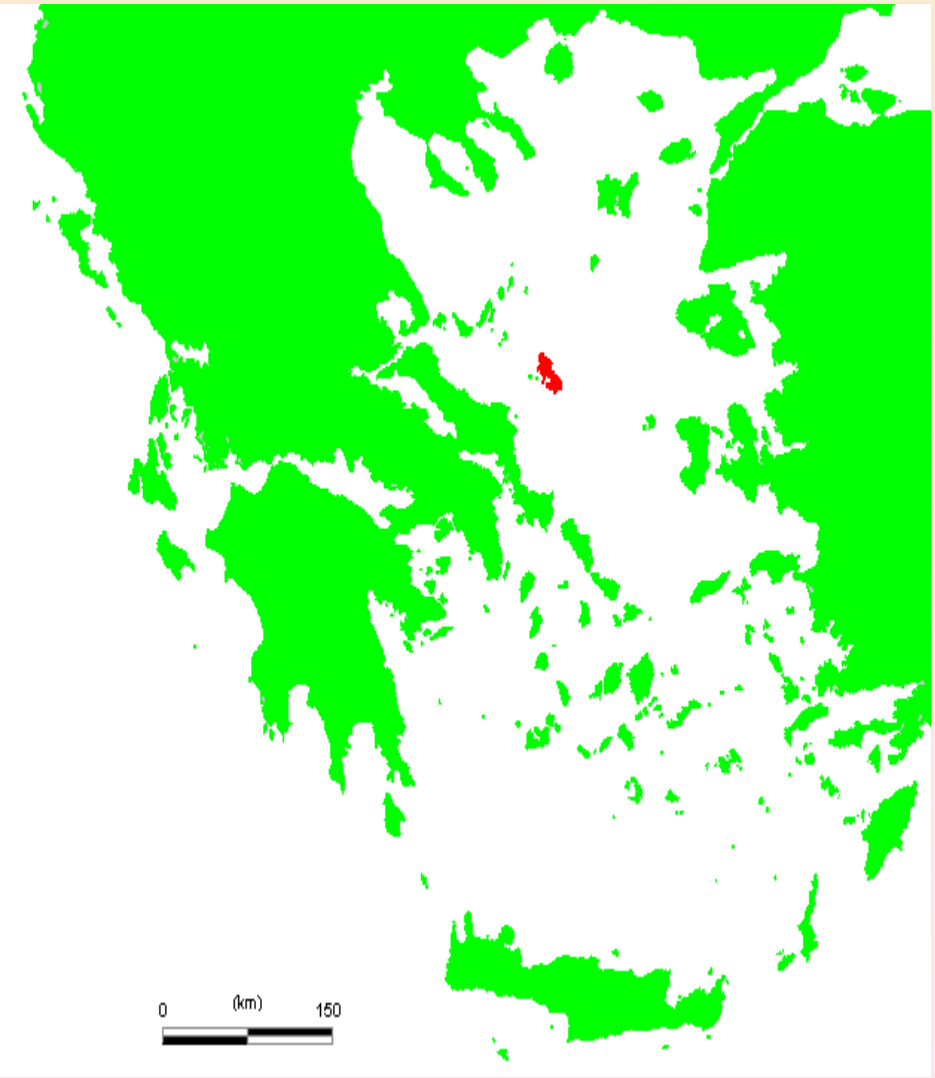

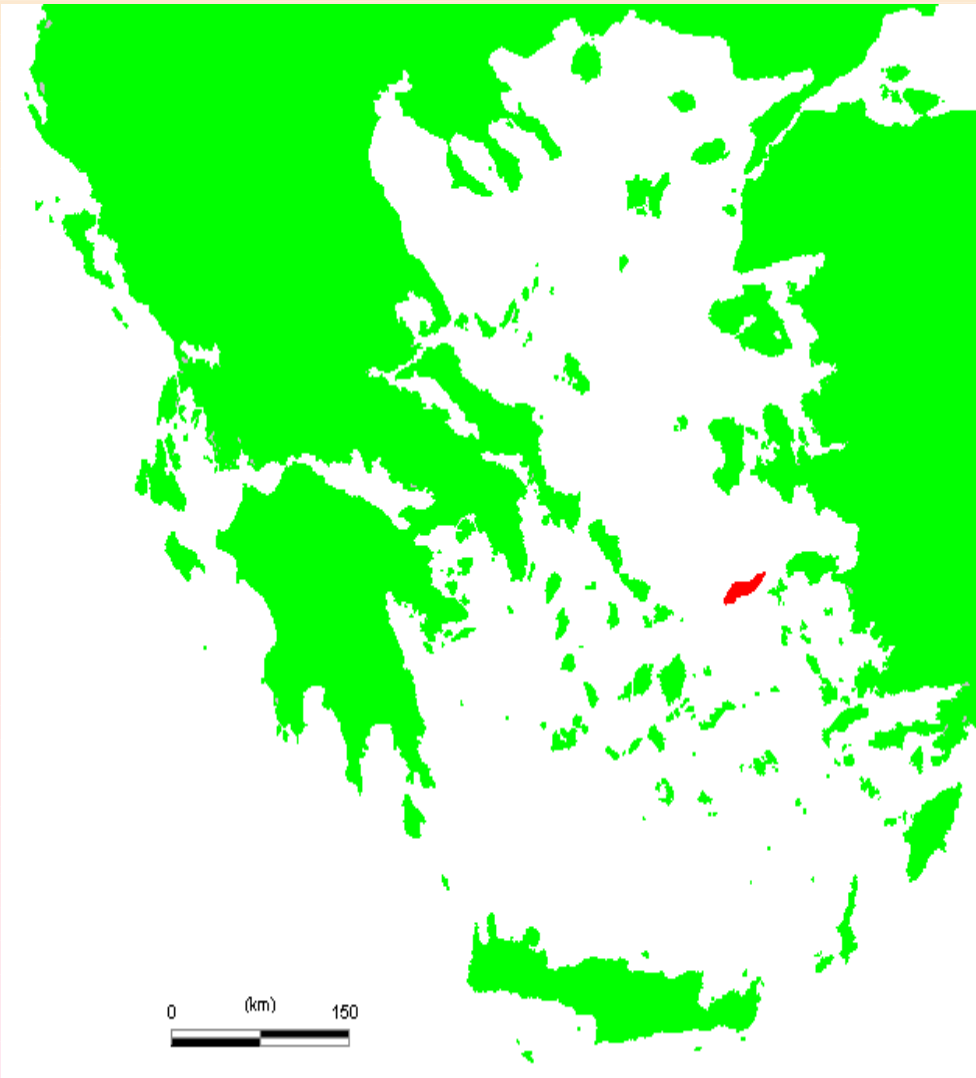

6. Σκύρος ο αντίποδας της Ικαρίας

Φωτ. Κατσαρός Θωμάς 2014

6. Σκύρος

6. Σκύρος ο αντίποδας της Ικαρίας Μανουήλ Βερνάρδος 1833

- Στο φρούριο [της Σκύρου] επήγα … ως αποθήκας τάχουσιν οι κάτοικοι … εκ παλαιών αγγείων … διακόσοι πενήντα πάτταλοι εις τον οίκον ευρίσκονται του καθενός μπηγμένοι εις τον τοίχον…

Όλος αυτός ο «πλούτος» της Σκυριανής παράδοσης, ήταν αναζήτηση μόνο αισθητικής απόλαυσης; Και αν ναι, πόσο αυτός συνέβαλε στην ευζωία;

- Η σκυριανή κοινωνία ήταν αυστηρά ταξική στη δομή της.
- Η απόκτηση σκευών (χαλκωμάτων, κεραμικών, γυαλικών, κεντημάτων, ξυλόγλυπτων επίπλων ήταν αποκλειστικό προνόμιο της άρχουσας τάξης των κατοίκων της «Μεγάλης Στράτας του Κάστρου»
- Ο θησαυρισμός αντικειμένων συνεπαγόταν κοινωνικό status.
- Άρα δεν ήταν αισθητικοί οι λόγοι της αναζήτησης αντικειμένων ιδιαίτερων, σπάνιων, «όμορφων» και φυσικά ακριβών…
- Φυσικά όχι μόνο δεν ευτύχησαν οι άνθρωποι αναζητώντας «πιατικά και κεντήματα» αλλά αντίθετα περιέπεσαν σε αγωνία για την απόκτηση τους.

7. Ικαρία η «*Πολιτεία των ελαχίστων*»

- [1] *«…και άνευ των δανείων των Ευρωπαίων Σαϋλώκ και να θέση φραγμόν εις την βουλημίαν αυτών, οι οποίοι απαιτούσι παρ’ αυτού τας σάρκας του, την τιμήν του και την ελευθερία του δια να του επιτρέψουν να ζήση»*

- [2] *Ο Χ.Π. καταδικάζει το χρήμα το οποίο βασίζεται σε πολύτιμα μέταλλα, και εισηγείται μία θεωρία: περί νομμισμάτων με αναφορά στα ίδια τα προϊόντα, όπως για παράδειγμα «νόμισμα με βάση το σιτάρι».*

  Επίκουρος, Προσφωνήσεις, 77:

  Της αυταρκείας καρπός μέγιστος ελευθερία.

- [1] Παμφίλης Χ., *«Δυο Κόσμοι Παραφρονούντες» στο* Πανδίκη, τ.1, Ικαρία, Αύγουστος 1928, σελ. 3-5.

- [2] Παμφίλης Χ., 1923, *Η Πολιτεία των Ελαχίστων της Ικαρίας*, Αθήνα: Αγγ.Παμφίλη & Αδελφών.

8. «Λάθε βιώσας» και η «αφάνεια»

- Η πρακτική της απόκρυψης φαίνεται να είναι ένα πανάρχαιο φαινόμενο στην Ικαρία. Είναι η δυναμική απάντηση (αν και φαινομενικά παθητική) στην βία, στην καταδυνάστευση και στην όποια εξωτερική επιβουλή. Ο Επίκουρος φέρεται να διακήρυξε την «αφάνεια» ως τρόπο ζωής με σκοπό την επίτευξη της ψυχικής αταραξίας αλλά και της ευζωίας.
- Άραγε επηρέασε, τους κατοίκους του γειτονικού νησιού στη γενέτειρα του Σάμο, ή μήπως επηρεάστηκε τελικά αυτός από τον τρόπο ζωής των Ικαρίων;
- Μέχρι στιγμής δεν γνωρίζουμε κάποια σχετική έρευνα.

Απόκρυφο Ευαγγέλιο του Θωμά

- Λόγ. 32:
- *…μία πόλη μπορεί να είναι κτισμένη πάνω στην κορυφή ενός βουνού και να είναι οχυρωμένη καλά, δεν μπορεί όμως και να μην φαίνεται…*

- *Σχόλιο: δύο είναι οι τρόποι άμυνας μιας πόλης ή να είναι καλά οχυρωμένη ή να μην είναι ορατή! Άρα μια πόλη πάνω σε ένα βουνό δεν μπορεί να κρυφτεί και κινδυνεύει όσο καλά οχυρωμένη κι αν είναι.*

«αφάνεια» η Ικαρία ως έρημη νήσος

Ειδικά κτισμένα προτειχίσματα απέκρυπταν τις όποιες κατασκευές διαμονής αλλά και κατοικίας

Η συνειδητή ανάπτυξη της δασοκάλυψης του νησιού από τους Καριώτες καθιστούσε τις όποιες κατασκευές μέσα σε αυτό αόρατες

9. Πλούτος και Πενία / Less is more

ή τι δεν κατάλαβε

ο επίσκοπος Ιωσήφ Γεωργειρήνης το 1670;

- Το κίνημα Bauhaus διακήρυξε αυτό, που ο φιλόσοφος Επίκουρος είχε διατυπώσει 2300 χρόνια νωρίτερα, ότι: «***ο πλούτος είναι η περιστολή των επιθυμιών και η απλοποίηση της μορφής».*** Ενώ η επίτευξη της ευζωίας είναι ο πρώτιστος σκοπός της ζωής και η απόλαυση απλών καθημερινών στιγμών, με λιτότητα και σύνεση μέσα σε έναν ιστό φιλικών προσώπων.
- Αυτό ο μινιμαλισμός το έκανε σύνθημα το 1913 (Malevich) το 1937 (Van der Rohe) και το 1960 στην Νέα Υόρκη.
- Η καριώτικη κοινωνία όμως, όχι μόνο το γνώριζε, αλλά και το έκανε πράξη αιώνες τώρα…

10. Το *αινιγματικό* αιγυπτιακό ιερογλυφικό για το «σπίτι καταφύγιο»

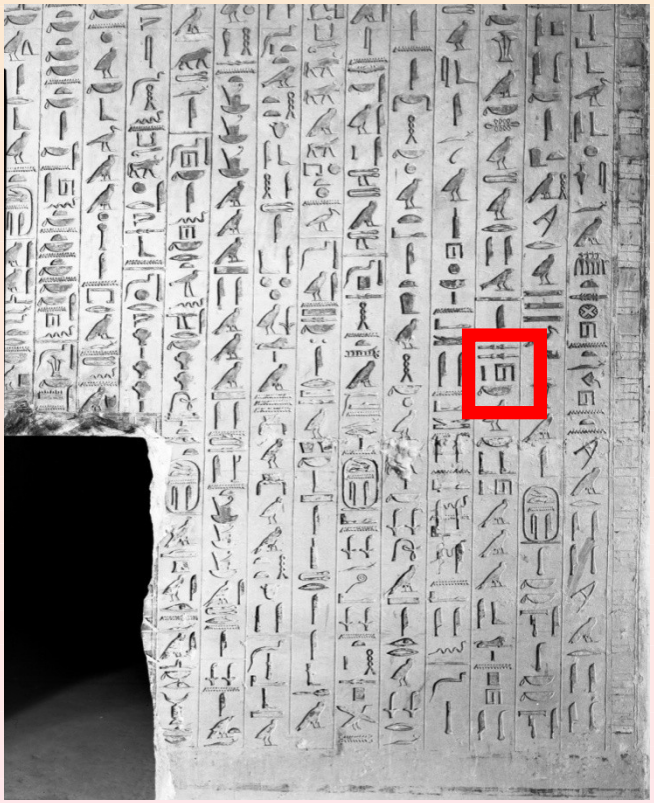

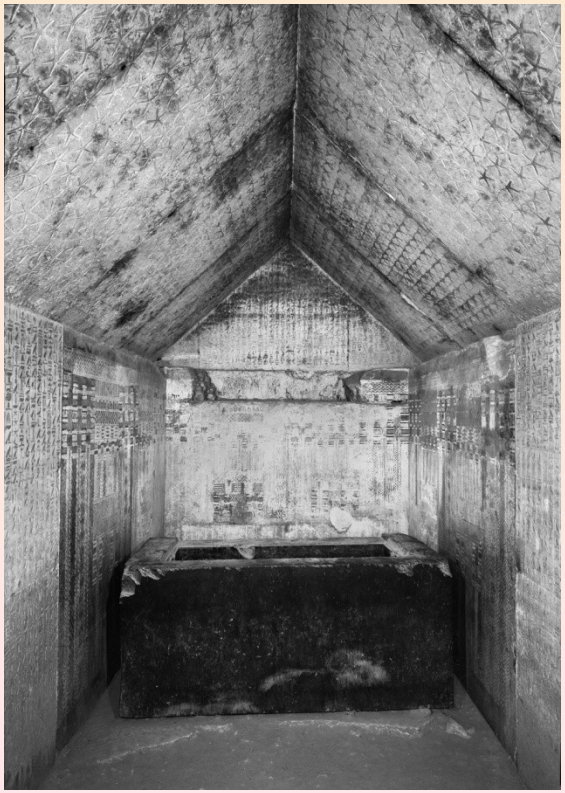

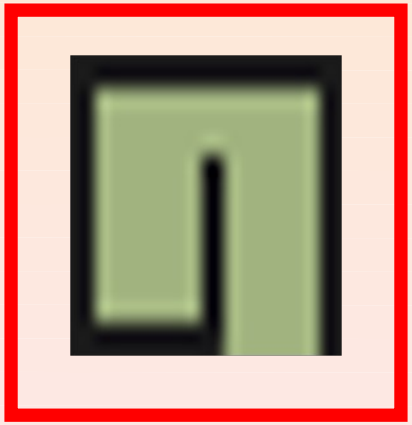

Εικόνα 32 από Alexandre Piankoff's *'The Pyramid of Unas'* *ηλεκτρονική πηγή:*
http://www.pyramidtextsonline.com/plate32.html

Εικόνα 7 «ο θάλαμος της σαρκοφάγου»

Copyright © 2002-2014 Vincent Brown.

10. Η μορφή του οικοδομήματος

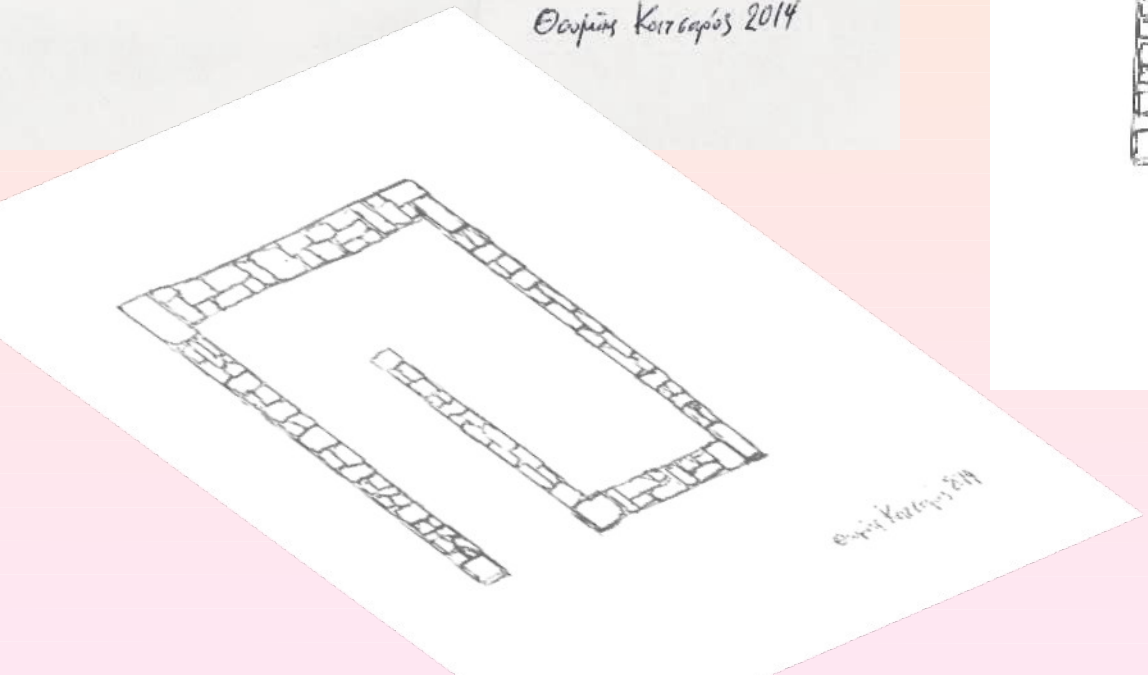

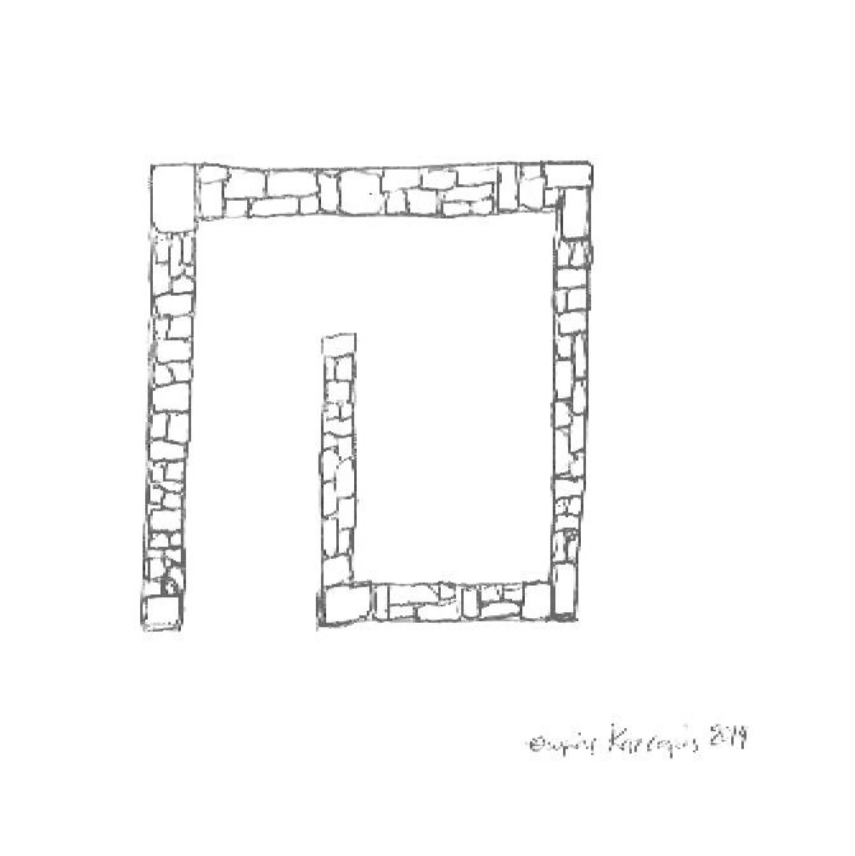

10. Αιγυπτιακά Ιερογλυφικά

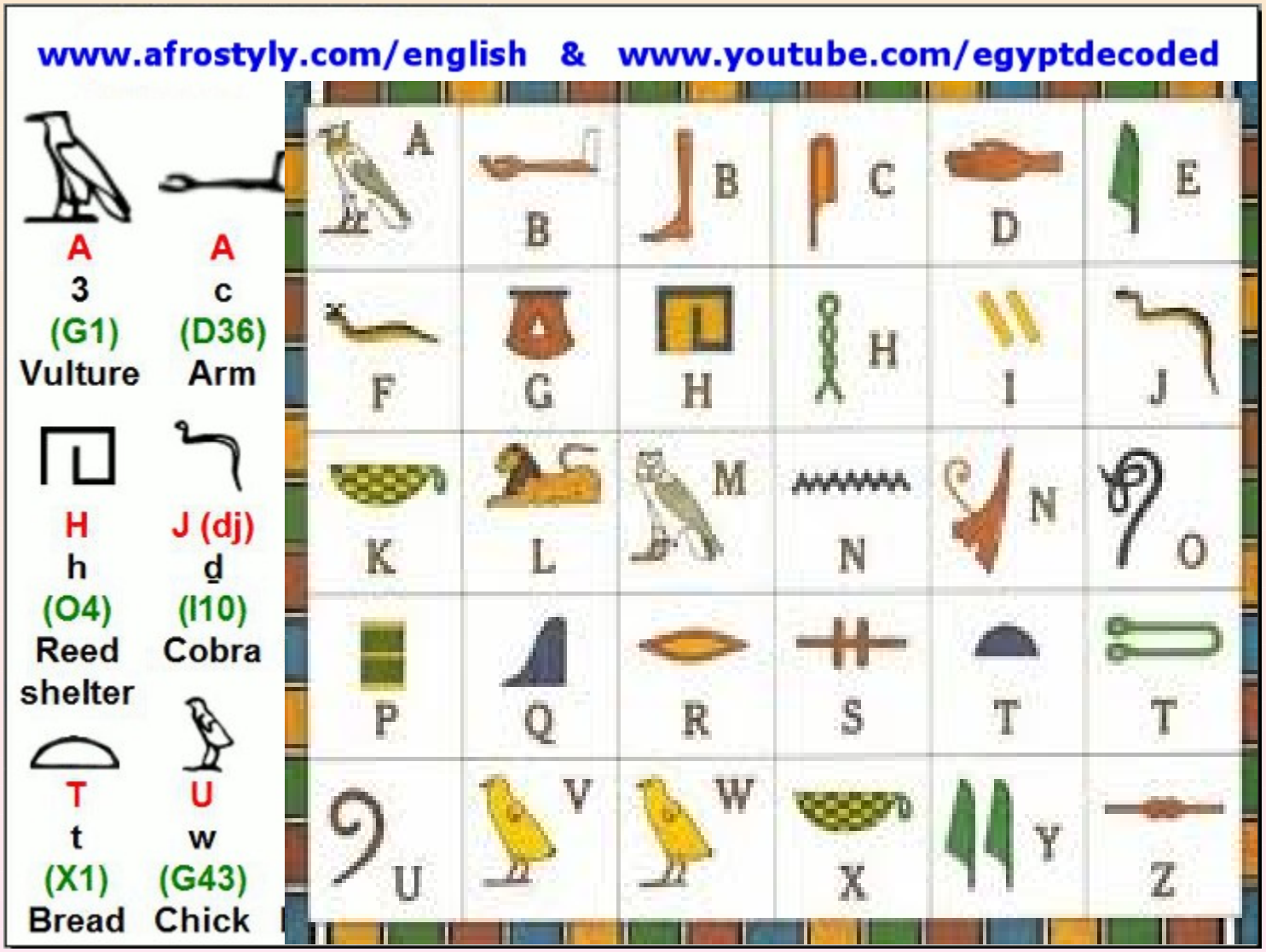

το καλαμένιο καταφύγιο –οικίσκος

Ιερογλυφικό	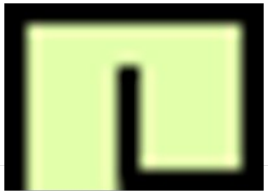
Σημασία	καλαμένιο καταφύγιο κάτοψη του οικοδομήματος οικίσκος στον αγρό
Προφορά	H, Hē

πηγή: Schumann-Antlelme and Rossini (1998) Illustrated Hieroglyphics Handbook, uniliteral: U8, p.32-33.

10. Άλλο όμως το «σπίτι» και άλλο το «καλαμένιο καταφύγιο-οικίσκος»

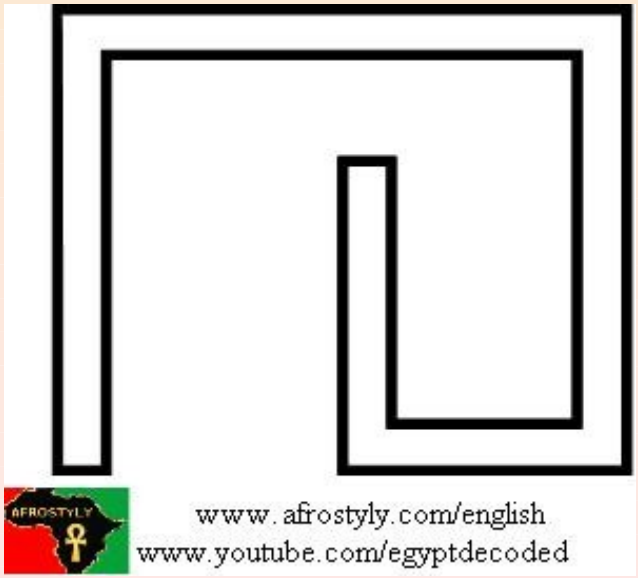

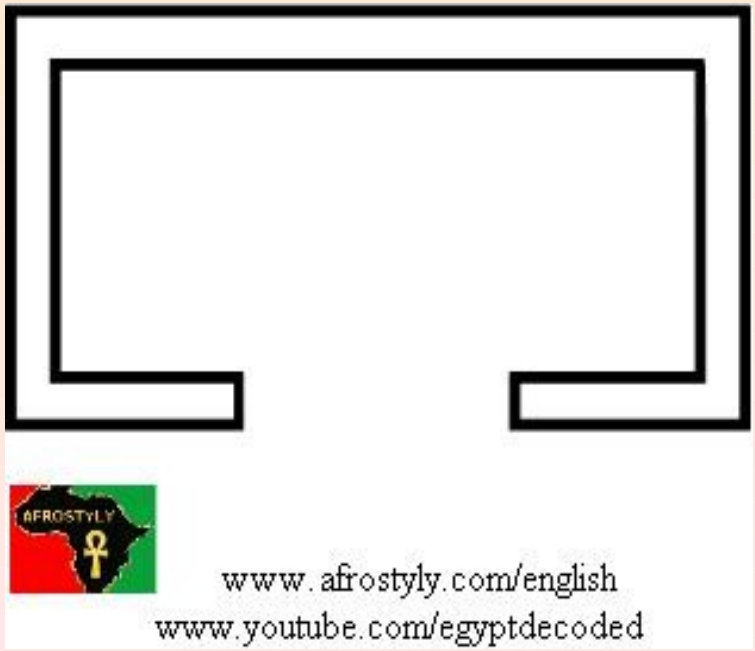

H, he: reed shelter
καλαμένιο καταφύγιο

pr, p[e]r: house
οίκος, σπίτι

11. Η σύμπτωση(;) κατόψεων και προφοράς

12. το «χητό» ο σηκός και τα Κοσήκια

- Ο γλωσσολόγος Μανώλης Χατζηδάκις διατύπωσε την υπόθεση ότι η ονομασία *Κοσήκια* προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη «σηκός»
- Η αρχική σημασία της λέξης *σηκός* είναι η «μάντρα», το «τειχισμένο περιβόλι» και μετά στην αρχαία ελληνική ναοδομία το κεντρικό οικοδόμημα όπου στεγαζόταν το άγαλμα της θεότητας.
- Σηκός λέγεται και η εσοχή της προθέσεως στην εκκλησία.

12.

- σηκός, από το ρήμα σάττω (γεμίζω κάτι)
- χητοσύνη, ερημιά, μοναξιά
- χητός, ο μόνος και έρημος ο απομακρυσμένος
- αλλά και ο αφανής, ο συγκεκαλυμμένος
- [σ] ά τ τ ω *s e k o s σάκκος αλλά και σηκός*
- [Η] ά τ τ ο *[sh] a tt o αμάρτυρος τύπος*
- χ η τ ό *[h] ee t o χητοσύνη*

12. Το γράμμα Η ήτα

Το γράμμα Η απέδωσε το φωνήεν «η» μόλις
το 403 π.Χ. επί Άρχοντος Ευκλείδου (στην Αθήνα)
με την εισαγωγή του αλφαβήτου της Μιλήτου.

- Αρχικά επέδιδε το δασύ πνεύμα [h], [ch], [χ],[σς]
- HERAKLEΣ= ‘Ηρακλής [σ]Ελάνα/Ελένη
- HERA= ‘’Ηρα σέλας
- HELLAΣ= ‘Ελλάς σελήνη
- η αριθμητική αξία: Η=7, Η=8, Η=100 (Ηεκατόν)

12. το [Θ] heth και το [Η] hēta

- Το γράμμα ¨Θ¨ στα φοινικικά είναι το heth
- Το γράμμα ¨Θ¨ χρησιμοποιήθηκε στη θέση του Η (ήτα) στην επιγραφή της Νικάνδρης στη Δήλο.

heth			H	[ḥ]	fence
teth			Θ	[ṭ]	
yodh			I	[y]	arm/hand
kaph			K	[k]	palm of hand
lamedh			Λ	[l]	goad/crook
mem			M	[m]	water

13. Υποθέσεις προβληματισμοί-ερωτήματα

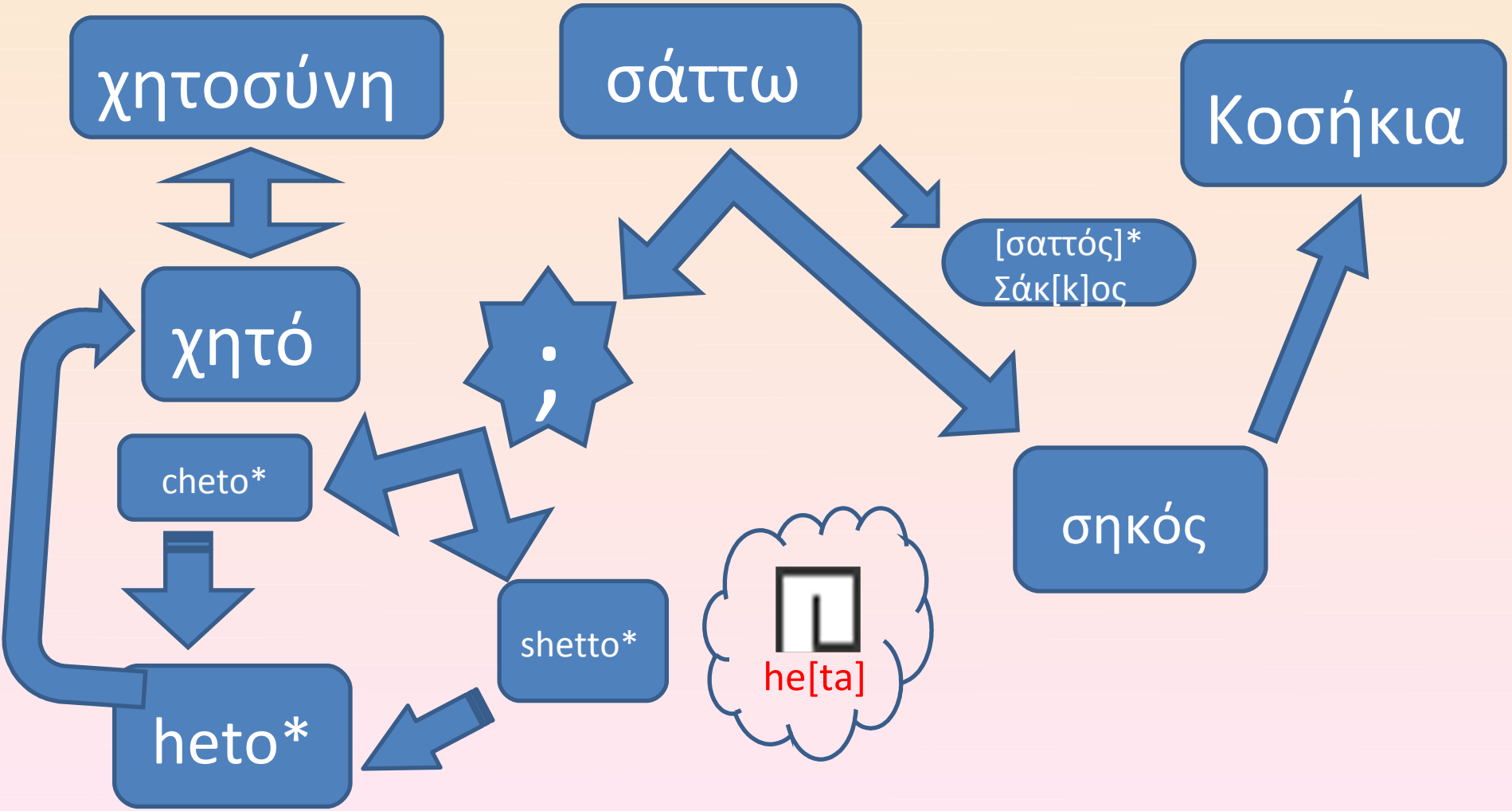

14. συμπεράσματα:

- 1. Η απλότητα της μορφής (μινιμαλισμός) όχι μόνο δεν είναι «πρωτογονισμός» αλλά αντίθετα είναι κατάκτηση εξελιγμένου και εκλεπτυσμένου πολιτισμού με μακραίωνη παράδοση.

- 2. Ο άυλος πολιτισμός δεν αφήνει κατάλοιπα «υλικά» ικανά να τον τεκμηριώσουν, το τραγούδι, η διασκέδαση, η ευζωία. Το παράδειγμα της Σκύρου είναι ενδεικτικά παραπλανητικό για το επίπεδο ζωής των κατοίκων του νησιού.

- 3. Ο Επίκουρος σύμφωνα με τις μαρτυρίες που σώζονται, κατά την άποψη μας θα μπορούσε να σχετίζεται με κάποιο τρόπο με την Ικαρία. Η ρήση του Λάθε βιώσας μοιάζει πολύ *καριώτικη*, αν πάλι δεν ισχύει η πρόταση μας, σίγουρα πρόκειται για ένα ακραίο «παίγνιο της τύχης».

- 4. Το *χητό* θα μπορούσε να σχετίζεται με την αρχαία ελληνική λέξη *χητοσύνη* (ερημία, μοναχικότητα) και να χαρακτηρίζει τον Ικαριακό τρόπο δόμησης με σκοπό την αφάνεια.

- 5. Το αρχαίο αιγυπτιακό ιερογλυφικό «*heeta*» για το «σπίτι καταφύγιο» είναι ομόηχο της ικαριακής εκφοράς της λέξης «*χητό*» για το ιδιότυπο, αλλά και μοναδικό στο Αιγαίο οικοδόμημα. Δεν υποστηρίζουμε ότι έχει αιγυπτιακή προέλευση η λέξη, απλώς η πιθανή παλαιότητα της, θα μπορούσε να έχει διασωθεί στα αιγυπτιακά ως έννοια.

- 6. Η μορφή του γράμματος «Η» μέσω της ιστορικής του εξέλιξης φαίνεται ότι θα μπορούσε να σχετίζεται με την εκφορά της λέξης, η οποία δηλώνει το ιδιότυπο «σπίτι καταφύγιο» το χητό της Ικαρίας.

- 7. Τέλος η παράδοση της Ικαρίας αναφορικά με τη σύνεση στην διαχείριση των φυσικών πόρων, αλλά και την ολιγάρκεια και την αυτάρκεια σε συνδυασμό με την απόκρυψη και την αφάνεια είναι βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη της ευζωίας και της ευδαιμονίας μιας κοινωνίας.

Ευχαριστίες

- Τον Σύλλογο ***«Ιωάννης Μελάς»*** για την ευκαιρία που μου έδωσε να μοιραστώ μαζί σας τους προβληματισμούς μου.
- Την ***Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου*** για την συνδιοργάνωση του συνεδρίου.
- Τέλος θα ήθελα να σας ευχαριστήσω ***όλους,*** αλλά και ***τον καθένα χωριστά*** για την υπομονή και την προσοχή σας.